2007 жылғы 1 қаңтардағы банк секторының ағымдағы жағдайы[i]

Қазақстанда 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 33 екінші деңгейдегі банк жұмыс істеуде[ii], оның ішінде Алматы қаласында 30 банк, банктердің 31 филиалы және 284 есеп айырысу-касса бөлімі орналасқан.

Банк секторының құрылымы	**01.01.06**	**01.01.07**
Екінші деңгейдегі банктердің саны, оның ішінде:	34	33
-шетелдің қатысы бар банктер	14	14
жарғылық капиталда[2] мемлекеттің 100% қатысы бар – банктер[iii]	1	1
Екінші деңгейдегі банктердің филиалдарының саны	418	324
Екінші деңгейдегі банктердің есеп айырысу-касса бөлімдерінің саны	1312	1489
Екінші деңгейдегі банктердің шетелдердегі өкілдіктерінің саны	17	22
Қазақстан Республикасындағы резидент емес банктер өкілдіктерінің саны	18	23
Жеке тұлғалардың салымдарына (депозиттеріне) міндетті ұжымдық кепілдік беру (сақтандыру) жүйесіндегі қатысушы банктердің саны	33	32
Кастодиан қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар банктер саны	11	9

Капитал. Екінші деңгейдегі банктердің жиынтықты меншікті капиталының есеп айырысу[3] мөлшері ағымдағы жылдың басынан бастап на 583,8 млрд. теңгеге (99,8%-ға) ұлғайды және 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 1 168,6 млрд. теңге болды. Бұл ретте, бірінші деңгейдегі капитал 121,6%-тен 816,5 млрд. теңгеге дейін ұлғайды, ал екінші деңгейдегі капитал 78,1 %-тен 385,4 млрд. теңгеге дейін артты.

Меншікті капиталдың динамикасы млрд. теңге	**01.01.06**	**01.01.07**	**Өсімі % -бен**
1-ші деңгейдегі капитал	368,4	816,5	121,6
Жарғылық капитал	244,7	593,6	142,6
Қосымша капитал	27,2	4,0	-85,3
Өткен жылдардың бөлінбеген таза кірісі	71,9	131,6	83,0
2-ші деңгейдегі капитал	216,4	385,4	78,1
Бөлінбеген таза кіріс	70,1	101,3	44,5
Реттелген борыш	184,7	368,0	99,2
Бөлінбеген таза кіріс	-	1,5	-
Барлық меншікті капитал	584,8	1 168,6	99,8

2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша банк секторы меншікті капиталының тепе-теңдік көрсеткіштері негізінен өзгерген жоқ және k1 - 0,09 (0,06 нормативі кезінде) (қатысушысы банк холдингі болып табылатын банктер үшін нормативі – 0,05), k2 - 0,15 (0,12 нормативі кезінде) болды, (банк холдингі банктер үшін қатысушысы болып табылатын нормативі – 0,10).

Меншікті капитал тепе-теңдігінің көрсеткіштері	**01.01.06**	**01.01.07**
Бірінші деңгейдегі меншікті капиталдың жиынтық активтерге қатынасы	0,09	0,09
Тәуекел дәрежесі бойынша салмақталған балансьан тыс міндеттемелерге және активтерге меншікті капиталдың қатынасы (k2)	0,15	0,15
Меншікті капиталдың несие портфеліне қатынасы	0,19	0,20
Меншікті капиталдың құрылған провизияларға қатынасы	3,40	3,91
Меншікті капиталдың күмәнді кредиттерге қатынасы	0,48	0,43
Меншікті капиталдың үмітсіз кредиттерге қатынасы	8,54	12,43

Активтер. 2006 жылда банктердің жиынтық активтерінің мөлшері 4 356,9 млрд. теңгеге (96,5%-ға) ұлғайды және есепті күнге 8 872,0 млрд. теңге болды.

Банк секторының жиынтық	**01.01.06**	**01.01.07**	**Өсімі, (%-**

активтерінің динамикасы және құрылымы	Млрд. теңге млрд. теңге	% -бен жиынтығына	Млрд. теңге	% -бен жиынтығына	бен)
Қолма-қол ақша	88,0	1,9	145,2	1,6	65,0
Корреспендентттік шоттар	243,2	5,4	835,5	9,4	243,5
Бағалы қағаздар	651,7	14,4	1 231,2	13,9	88,9
Басқа банктерге орналастырылған салымдар	345,6	7,7	393,1	4,4	13,7
Банкаралық заемдар	108,2	2,4	408,8	4,6	277,8
Клиенттерге берілген заемдар	2 953,9	65,4	5 583,0	63,0	89,0
Капиталға инвестиция және реттелген борыштар	26,9	0,6	97,1	1,1	261,0
Негізгі құрал – жабдықтар және материалдық емес активтер	56,1	1,2	93,0	1,0	65,8
Басқа активтер	41,5	1,0	85,1	1,0	105,1
Активтердің барлығы	**4 515,1**	**100,0**	**8 872,0**	**100,0**	**96,5**

Банктер активтерінің құрылымында клиенттерге берілген заемдар (63,0%), бағалы қағаздар портфелі (13,9%), корреспонденттік шоттардағы қалдықтар (9,4 %), банкаралық (4,6%) үлкен үлес алады. Басқа банктерде орналасқан салымдар бойынша шоттардағы қалдықтары – 47,5 млрд.теңгеге немесе 13,7%-ға азайды, клиенттерге берілген заемдар – 2 629,1 млрд. теңгеге немесе 89,0%-ға ұлғайды, ал бағалы қағаздар – 579,5 млрд.теңгеге немесе 88,9%-ға ұлғайды, корреспонденттік шоттардағы қалдықтар 592,3 млрд. теңгеге немесе 3,4 есе өсті.

Структура активов банковского сектора по состоянию на 01.01.06г. (%)

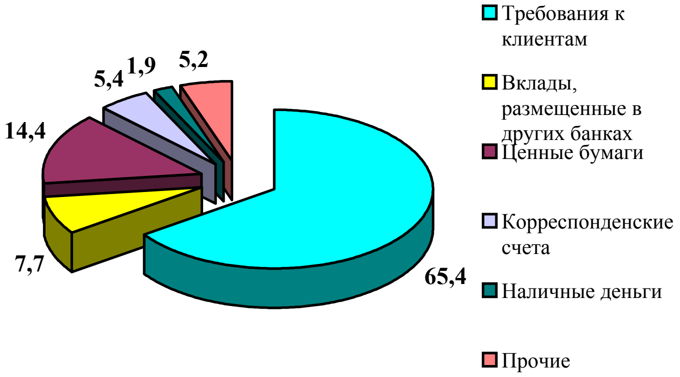

Структура активов банковского сектора по состоянию на 01.01.07г. (%)

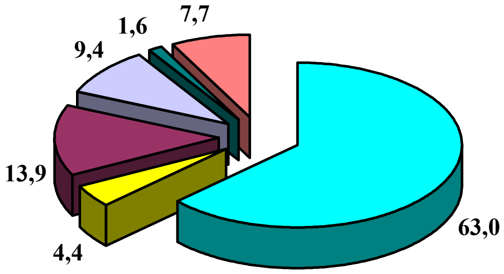

2006 жылда жіктелуге жататын активтер мен шартты міндеттемелер мөлшері 5 815,5 млрд. теңгеге немесе 2 еседен астам ұлғайды.

Сонымен қатар, сапасы бойынша активтер және шартты міндеттемелердің жіктелуінде айтарлықтай өзгерістер болған жоқ. Стандартты активтердің және шартты міндеттемелердің үлес салмағы 73,2%-дан 72, 2%-ға дейін төмендеді, күмәнділер – 25,5%- дан 26,9%-ға дейін өсті, үмітсіз активтер және шартты міндеттемелер үлесі - 1,3%-дан 0,9%-ға дейін төмендеді.

Активтердің және шартты	01.01.06	01.01.07

	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтық % -бен	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтық % -бен
Барлық активтер мен шартты міндеттемелер	**5 427,0**	**100,0**	**11 242,5**	**100,0**
Стандартты	**3 973,5**	**73,2**	**8 117,7**	**72,2**
Күмәнді	**1 382,1**	**25,5**	**3 026,9**	**26,9**
1 санатты күмәнді – төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	1 136,8	21,0	2 587,9	23,0
2 санатты күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	38,2	0,7	112,7	1,0
3 санатты күмәнді –төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	142,8	2,6	236,1	2,1
4 санатты күмәнді - төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	28,5	0,5	39,0	0,3
5 санатты күмәнді	35,8	0,7	51,2	0,5
Үмітсіздер	**71,4**	**1,3**	**97,9**	**0,9**

Қаралып отырған кезең ішінде банктердің кредит портфелі құрылымында стандартты кредиттер үлесі 5,5% пайыздық тармаққа кеміді және 52,7%, құрады, күмәнділердің үлесі 39,6%-тен 45,7 %-ға дейін өсті, үмітсіздердің үлесі және 2,2%-дан 1,6 %-ға дейін төмендеді.

Несиелік портфель сапасының динамикасы	**01.01.06**		**01.01.07**	
	негізгі борыш сомасы млрд. теңге	**% -бен жиынтығына**	**негізгі борыш сомасы млрд. теңге**	**% -бен жиынтығына**
Несиелік портфелдің барлығы	**3 062,0**	**100**	**5 991,8**	**100**
Стандартты	**1 781,1**	**58,2**	**3 154,4**	**52,7**
Күмәнді	**1 212,4**	**39,6**	**2 743,4**	**45,7**
1 санатты күмәнді - төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	988,1	32,3	2 332,0	38,9
2 санатты күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	33,7	1,1	109,8	1,8
3 санатты күмәнді – төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	129,7	4,2	214,7	3,6
4 санатты күмәнді - төлемдерді кешіктірген немесе уақтылы төлемеген кезде	27,0	0,9	38,1	0,6
5 санатты күмәнді	33,9	1,1	48,8	0,8
Үмітсіздер	**68,5**	**2,2**	**94,0**	**1,6**

Структура ссудного портфеля по качеству на 01.01.06г. (%)

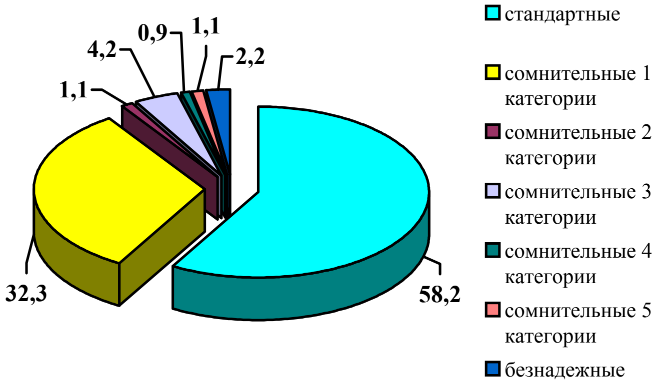

Структура ссудного портфеля по качеству на 01.01.07г. (%)

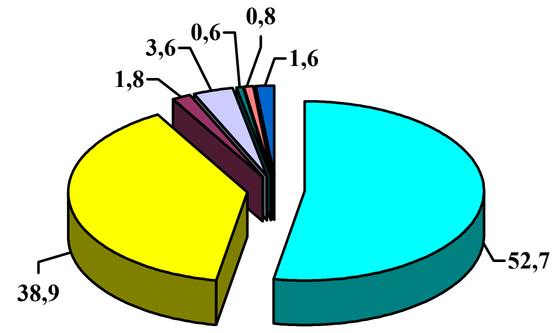

Міндеттемелер. 2006 жылда екінші деңгейдегі банктер міндеттемелерінің жалпы сомасы 3 927,7 млрд млрд.теңгеге (96,4%-ға) ұлғайды және есепті кезеңнің соңына 8 001,6 млрд. теңге болды.

Міндеттемелер құрылымында мейлінше көп үлесті клиенттер алдындағы міндеттемелер алады - 59,1 %. Жыл басынан бастап басқа банктер мен банк операцияларының жекелеген түрлерін және бағалы қағаздармен «РЕПО» операцияларын жүзеге асыратын ұйымдардан алынған реттелген борыштар мен заемдар тиісінше 145,2 % және 224,2 % ұлғайды.

Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің динамикасы және құрылымы	**01.01.06**		**01.01.07**		**Өсімі в %-бен**
	млрд. теңге	**% -бен жиынтығына**	**млрд. теңге**	**% -бен жиынтығына**	
Клиенттер алдындағы міндеттемелер[4]	2 532,8	62,2	4 729,4	59,1	86,7
Банкаралық депозиттер	185,1	4,5	257,6	3,2	39,2
Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынған заемдар	3,1	0,1	2,2	0,0	-29,0
Халықаралық қаржы ұйымдарынан алынған заемдар	26,5	0,6	27,4	0,3	3,4
Банктік операциялардың жекелеген түрлерін жүзеге асырушы ұйымдар мен басқа банктерден алынған заемдар	576,8	14,2	1 414,3	17,7	145,2
Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары	163,5	4,0	530,0	6,6	224,2
Реттелген борыштар	184,7	4,5	368,0	4,6	99,2
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	273	6,7	418,8	5,3	53,4
Басқа кредиторлар	71,6	1,8	148,7	1,9	107,7
Басқа міндеттемелер	56,8	1,4	105,2	1,3	85,2
Міндеттемелердің барлығы	**4 073,9**	**100**	**8 001,6**	**100**	**96,4**

Структура обязательств банковского сектора по состоянию на 01.01.06г. (%)

Структура обязательств банковского сектора по состоянию на 01.01.07г. (%)

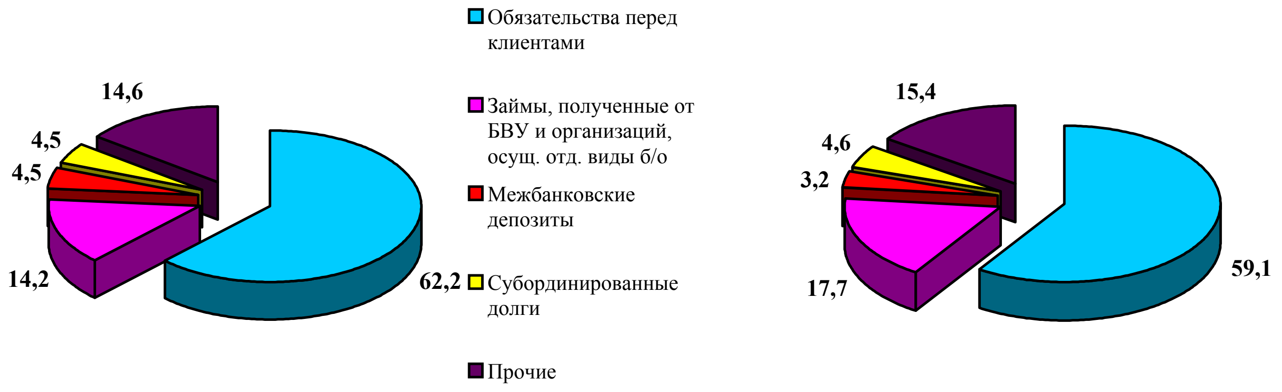

2006 жыл ішінде клиенттердің салымдары[5] 2 191,8 млрд.теңгеге немесе 86,9%-ға ұлғайды және 2007 жылғы 1 қаңтарда 4 714,9 млрд.теңге болды.

2006 жылдың басынан бастап жеке тұлғалардың салымдары 73,3%-ға немесе 437,3 млрд. теңгеге өсті.

млрд. теңге

Клиенттердің салымдары	**01.01.06г.**		**01.01.07г.**		**Өсімі %-бен Прирост, в %**	
	Барлығы	**Оның ішінде шет. валютасында**	**Барлығы**	**Оның ішінде шет. валютасында**	**Барлығы**	**Оның ішінде шет. валютасында**
Салымдардың барлығы оның ішінде:	**2 523,1**	**1 584,3**	**4 714,9**	**2 740,2**	**86,9**	**73,0**
Заңды тұлғалардың салымдары, оның ішінде:	**1 926,2**	**1 299,8**	**3 680,7**	**2 395,8**	**91,1**	**84,3**
Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдарымен клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары	1 319,5	993,7	2 334,4	1 755,7	76,9	76,7
Талап ету бойынша салымдар	7,3	2,8	6,4	0,8	-12,3	-71,4
Мерзімді салымдар	597,0	301,7	1 336,6	637,4	123,9	111,3
Шартты	2,4	1,6	3,3	1,9	37,5	18,8
Жеке тұлғалардың салымдары, оның ішінде	**596,9**	**284,5**	**1 034,2**	**344,4**	**73,3**	**21,1**

Клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары	83,7	24,8	132,6	29,6	58,4	19,4
Талап ету бойынша салымдар	19,7	9,1	30,6	12,3	55,3	35,2
Мерзімді салымдар	492,7	250,3	870,0	302,0	76,6	20,7
Шартты	0,8	0,3	1,0	0,5	25,0	66,7

Өз кезегінде заңды тұлғалардың салымдары 91,1%-ға, оның ішінде мерзімді депозиттер - 123,9% немесе 739,6 млрд. теңгеге, клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары 76,9%-ға немесе 1 014,9 млрд. теңгеге өсті, талап ету бойынша салымдар бойынша қаражат сомасы 12,3%-ға кеміді.

Өтімділік. 2006 жылы банк жүйесінің өтімділік деңгейі жоғары деңгейде сақталды. 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ағымдағы өтімділіктің жиынтық коэффициенті жеке банк үшін барынша төмен 0,3 нормасы кезде 1,48 болды, қысқа мерзімді өтімділік коэффициенті барынша төмен 0,5 мөлшері кезде – 1,18 болды.

Кірістілік. 2007 жылғы 1 қаңтарда екінші деңгейдегі банктер табыс салығын төлегеннен кейін 101,9 млрд. теңге мөлшерінде (2006 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша – 73,1 млрд. теңге) жиынтық таза кіріс алды. Кірістердің жиынтық мөлшері 907,9 млрд. теңге болды (2006 жылғы 1

Динамика уровня ликвидности банковского сектора

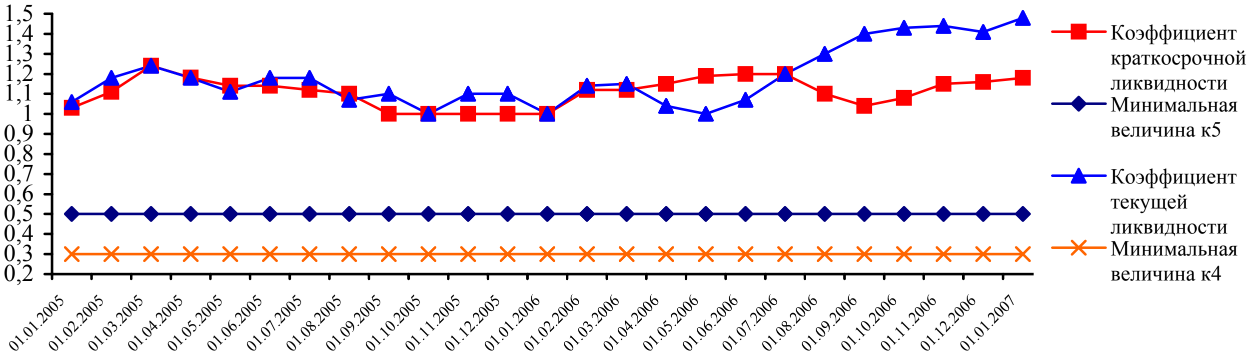

қаңтардағы – 503,3 млрд. теңге), шығыстар – 806,0 млрд. теңге (2006 жылғы 1 қаңтардағы – 430,2 млрд. теңге) болды.

млрд. теңге

Банк секторының кірістілігі, млрд. теңгемен	**01.01.06**	**01.01.07**	**Өзгеруі (+;-), %-бен**
Сыйақы алуға байланысты кірістер	342,3	620,1	81,2
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	180,5	337,2	86,8
Сыйақы алуға байланысты таза кіріс	**161,8**	**282,9**	**74,8**
Сыйақы алуға байланысты емес кірістер	159,6	287,3	80,0
Сыйақы алумен байланысы жоқ шығыс	238,3	442,5	85,7
Сыйақы алумен байланысты емес таза кіріс (шығын)	**-78,7**	**-155,2**	**97,2**
Көзделмеген баптар	**-0,5**	**-0,2**	**60,0**
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріс	82,6	127,5	54,4
Табыс салығын төлеуге байланысты шығыстар	9,5	25,6	169,5

Табыс салығы төленгеннен кейінгі таза кіріс	73,1	101,9	39,4

Пайыздық кірістер құрылымында клиенттерге берілген заемдар бойынша (87,0% немесе 539,5 млрд. теңге) сыйақының алуға байланысты кірістер біршама көп үлес алды, ал пайыздық шығыстар құрылымында – клиенттердің талаптары бойынша (59,0% немесе 198,9 млрд. теңге) төленген сыйақыларға байланысты шығыстар орын алады.

Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге (ROA) қатынасы 1,4% (01.01.06ж. жағдайы бойынша – 1,8%), болса, табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталына (ROE) қатынасы 10,9% болды (01.01.06ж. жағдай бойынша – 14,1%).

Банк секторының кірістілігін сипаттайтын жиынтық көрсеткіштер	01.01.06	01.01.07
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге қатынасы (ROA)	1,8	1,4
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталға қатынасы (ROE)	14,1	10,9
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық активтерге қатынасы	7,6	7,0
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық несие портфелінің кредиттеріне қатынасы	9,9	9,2
Дилингтік операциялар бойынша таза кірістің табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріске қатынасы	23,5	29,6
Сыйақы (мүдде) төлеуге байланысты шығыстардың жиынтық міндеттемелерге қатынасы	4,4	4,2
Жиынтық активтерге резерв жасауға шығыстардың қатынасы	1,7	1,8

Банк секторының шоғырлануы. 2007 жылғы 1 қаңдардағы жағдай бойынша 3 ірі банктің банк секторының жиынтық активтеріндегі үлесі 58,8%-дан 57,9%-ға дейін кеміді, 3 ірі банктің банк секторының жиынтық міндеттемелеріндегі үлесі 59,6%-дан 58,6%-ға дейін кеміді.

3 ірі банктің банк секторының жиынтық несие портфеліндегі кредиттерінің үлесі 58,3% болды.

Жеке тұлғалар депозиттерінің шоғырлануының кемігендігі байқалады. 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 3 ірі банктің үлесіне екінші деңгейдегі банктердегі жеке тұлғалар депозиттерінің жалпы көлемінің 44,6%-ы келсе, 2006 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша осындай көрсеткіш 59,6%-ды құраған.

Жиынтық банк секторынан үлес	01.01.06	01.01.07
Үш ірі банктің активтері	58,8	57,9
Үш ірі банктің міндеттемелері	59,6	58,6
Үш ірі банктің меншікті капиталы	56,1	54,6
Үш ірі банктің несие портфелі	60,7	58,3
Үш ірі банк клиенттерінің[5iv] депозиттері, оның ішінде:	68,1	58,9
- заңды тұлғалардың	70,7	62,9
- жеке тұлғалардың	59,6	44,6

Экономикадағы банк секторының ролі

Қазақстан экономикасындағы банк секторының рөлін сипаттайтын қатысты көрсеткіштер динамикасы	01.01.02	01.01.03	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07

ЖІӨ млрд.теңге[v]	3 250,6	3 747,2	4 449,8	5 542,5	7 453	8 725
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %	25,1	30,6	37,7	48,5	60,6	101,7
Несие портфелінің ЖІӨ-ге қатынасы, %	15,9	19,1	24,4	32,7	41,1	68,7
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %	3,8	4,3	5,2	6,3	7,9	13,4
Клиенттер депозиттерінің ЖІӨ-ге қатынасы, %	15,0	18,6	21,8	29,0	33,9	54,0

[i]- 01.01.07 ж. жаєдай бойынша аќпарат сосєы айналымдарды ескеруімен берiлiп отыр, жиынтыќ деректерге «Ќазаќстан Даму Банкi» АЌ деректерi енгiзiлмеген;

[ii] -Агенттiк Басќармасыныѕ 26.12.2006ж. №315 ќаулысымен «ВАЛЮТ-ТРАНЗИТ БАНК» АЌ банктер ўлттыќ жјне шетел валютада жїзеге асыратын банктiк жјне басќа операцияларды жїргiзуге 2006 жылєы 26 мамырдаєы №43 лицензиясы 2006 жылєы 26 желтоќсаннан бастап ќайтарылды;

[iii] - «Ќазаќстан тўрєын їй ќўрылыс жинаќ банкi» АЌ

[iv] - клиенттердiѕ депозиттерi туралы аќпарат клиенттердiѕ аєымдаєы шоттарын ескере отырып берiлген.

[v] - Ќазаќстан Республикасы Экономика жјне бюджеттiк жоспарлау Министрлiгiнiѕ 2006 жылына болжам деректерi.